

MUNI
ECON

Ekonomická hodnota životního prostředí

Ekonomické nástroje ochrany a tvorby ŽP

Financování politik životního prostředí

Ing. Dominika Tóthová, Ph.D.

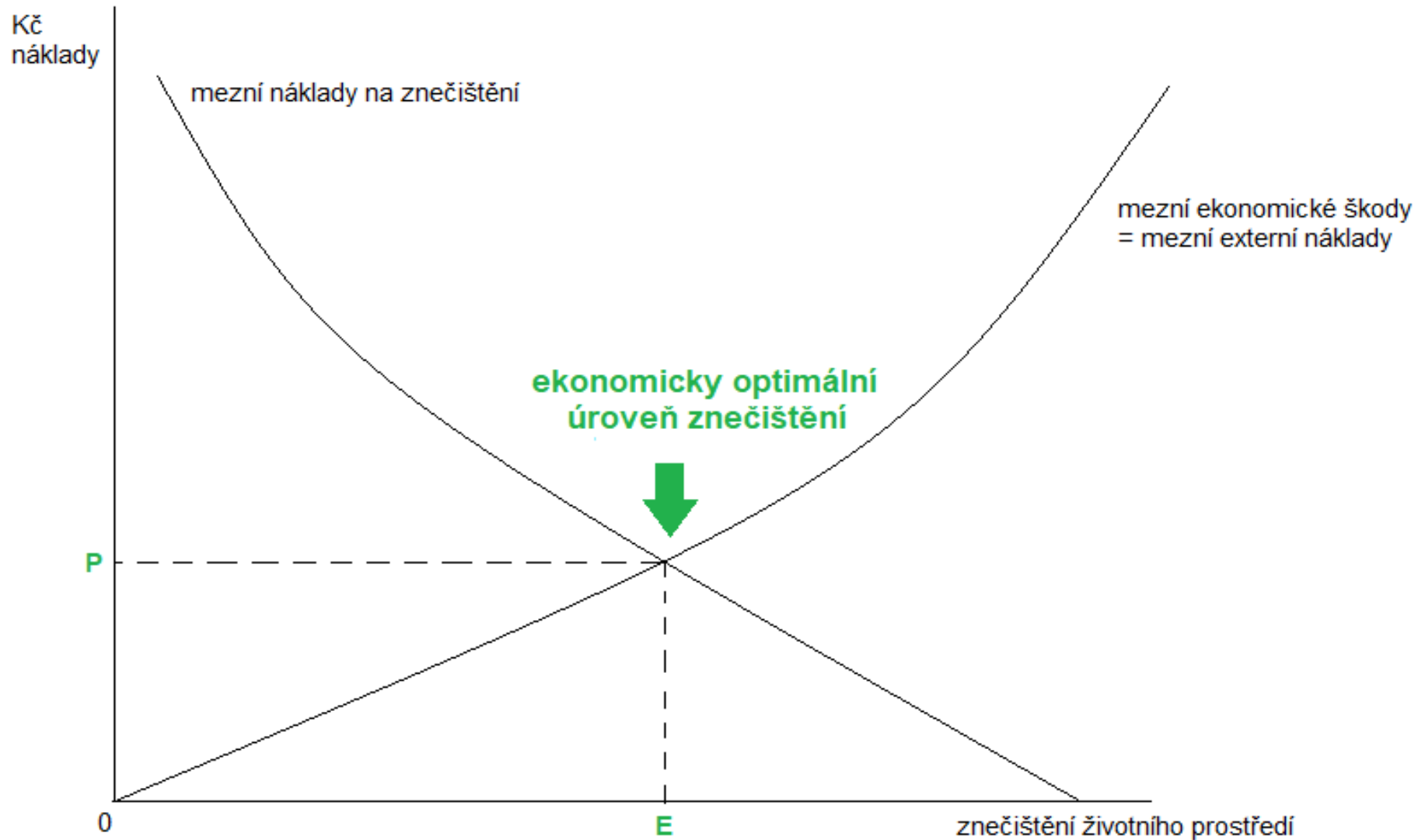
dominika.tothova@econ.muni.cz

Environmentální regulace

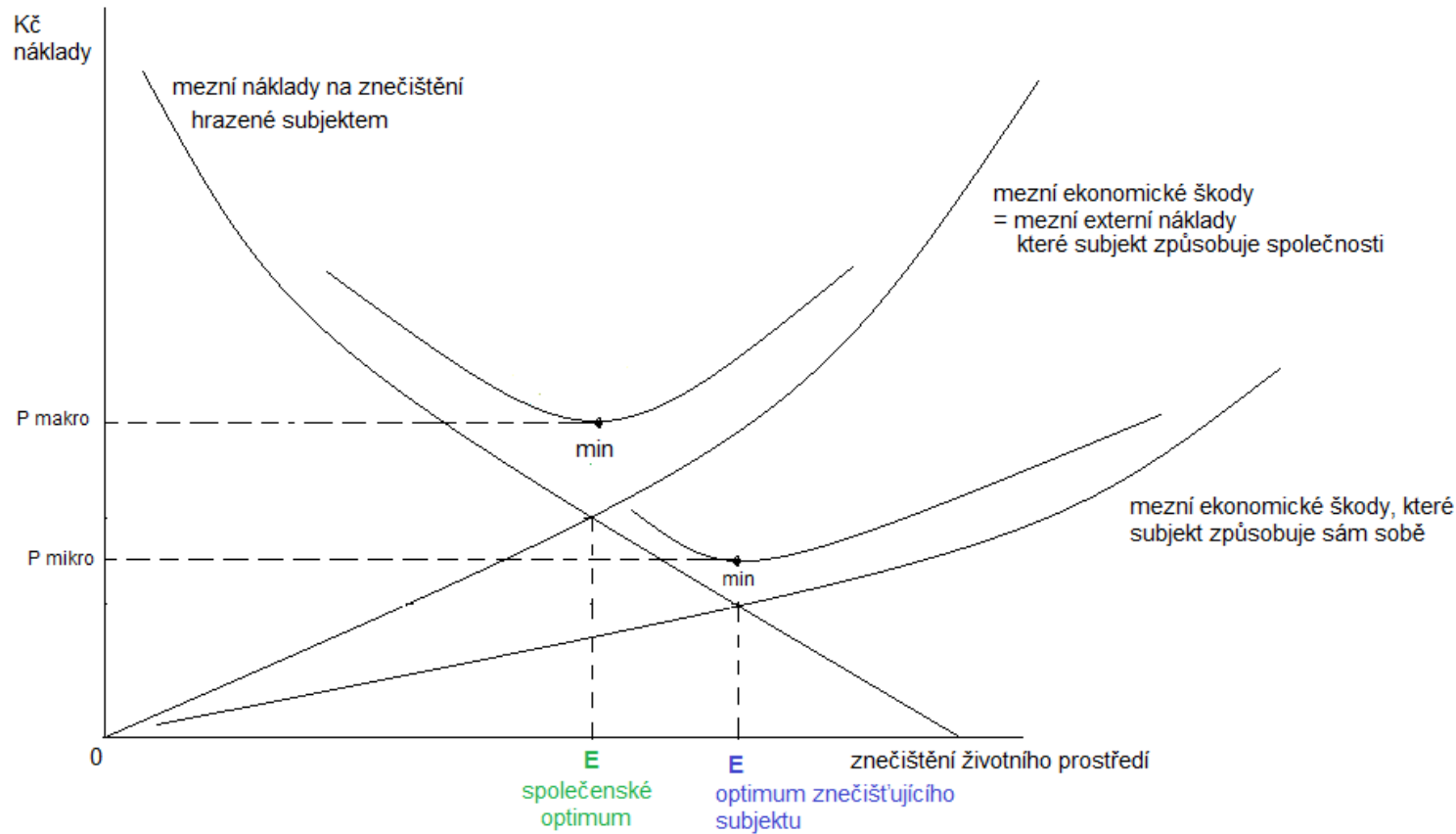
- Snaha zajistit společensky přijatelnou kvalitu životního prostředí
= společenské optimum kvality životního prostředí
= optimální míra znečištění životního prostředí
- Prostředky naplnění cílů environmentální politiky
 - prostředky a metody, kterými stát dosahuje cílů státní politiky ŽP
 - prostředky a metody ovlivňování chování lidí ve vztahu k ŽP
 - přímé působení na stav ŽP a nepřímé působení na stav ŽP

Společensky přijatelná kvalita životního prostředí

Mikroekonomické optimum kvality ŽP

P mikro - náklady na zamezení znečištění subjektem při minimální ekologické zátěži daného subjektu

P makro - náklady na zamezení znečištění subjektem při minimální ekologické zátěži daného subjektu se zahrnutím jím způsobených externích nákladů

Ekonomická hodnota životního prostředí

- **Statky životního prostředí – ekonomický pohled**
 - většinou veřejné statky a společné zdroje
 - vznikají externality – většinou škody na ŽP, popř. užitek z kvalitního ŽP
 - nemají tržní cenu
- **Proč oceňujeme netržní statky?**
- **Jak zjistíme, „jestli se nám vyplatí chránit ŽP“?**
 - Ekologické náklady
 - Ekologické užitky
- **Jak oceňujeme netržní statky?**

Škody na životním prostředí

- Rozlišujeme
 - **Ekonomické škody**: vyčíslitelný charakter
 - **Mimoeconomické škody**: nevyčíslitelný charakter

EKONOMICKÉ ŠKODY + MIMOEKONOMICKÉ ŠKODY = SPOLEČENSKÉ ŠKODY

- Zařad'te:
 - Poškozené lidské zdraví
 - Znečištěná pitná voda
 - Uhynulé chráněné druhy rostlin
 - Poškozená historická památka

Ekonomické škody ze znehodnocování ŽP

a) Ekonomické ztráty

= všechny hodnoty, které v důsledku znehodnoceného životního prostředí nemohly či nebyly realizovány

= zničení či poškození užitné hodnoty

b) Kompenzační (dodatkové, ex post) náklady

= náklady, které je nutno zpravidla opakovaně, vynaložit k odstranění či zmírnění negativních důsledků vlivem poškozeného životního prostředí (neřeší příčiny)

Náklady vyhnutí se

= náklady na vyhnutí se negativním důsledkům působení faktorů životního prostředí (neřeší příčiny)

Užitek statků ŽP

- Hodnota statků je dána užitekem
- Ekonomická hodnota statků se skládá z několika kategorií užitků:

Užitná hodnota:

- Přímá užitná hodnota – současné ekonomické využití
- Nepřímá užitná hodnota – užitky pro člověka - ekologické funkce
- Opční hodnota – zachování statku do budoucna

Neužitná hodnota

- Existenční hodnota – morální důvody
- Hodnota odkazu – zachování statků ŽP do budoucna

CELKOVÁ EKONOMICKÁ HODNOTA = UŽITNÁ HODNOTA + NEUŽITNÁ HODNOTA

Příklady ekologických užitků ŽP

Přímá užitná hodnota	Nepřímá užitná hodnota	Opční hodnota	Existenční hodnota, Hodnota odkazu
Produkce ryb	Biodiverzita	Zachování biodiverzity	Zachování biodiverzity
Chov kachen	Mikroklima		
Rekreace	Ekologická stabilita krajiny	Udržení vodních zdrojů	
Regulace odtoku	Krajinný ráz		
Pozitivní vliv na kvalitu vody	Samočistící procesy	Stabilita krajiny vůči klimatickým změnám	
Vodní zdroj	Produkce kyslíku		

Celková ekonomická hodnota statku ŽP

- Metody oceňování slouží vyčíslení ekonomické hodnoty přírodních statků
- Zjišťujeme
 - Ochotu platit (willingness to pay, WTP)
 - Ochotu přijímat kompenzace (willingness to accept, WTA)
- Celková ekonomická hodnota (také společenská ekonomická hodnota přírodních statků je součtem individuálních ochot platit za zlepšení nebo ochot přijímat kompenzaci za poškození životního prostředí.

Ochota platit a ekonomická hodnota

Ochota platit

Ekonomická hodnota

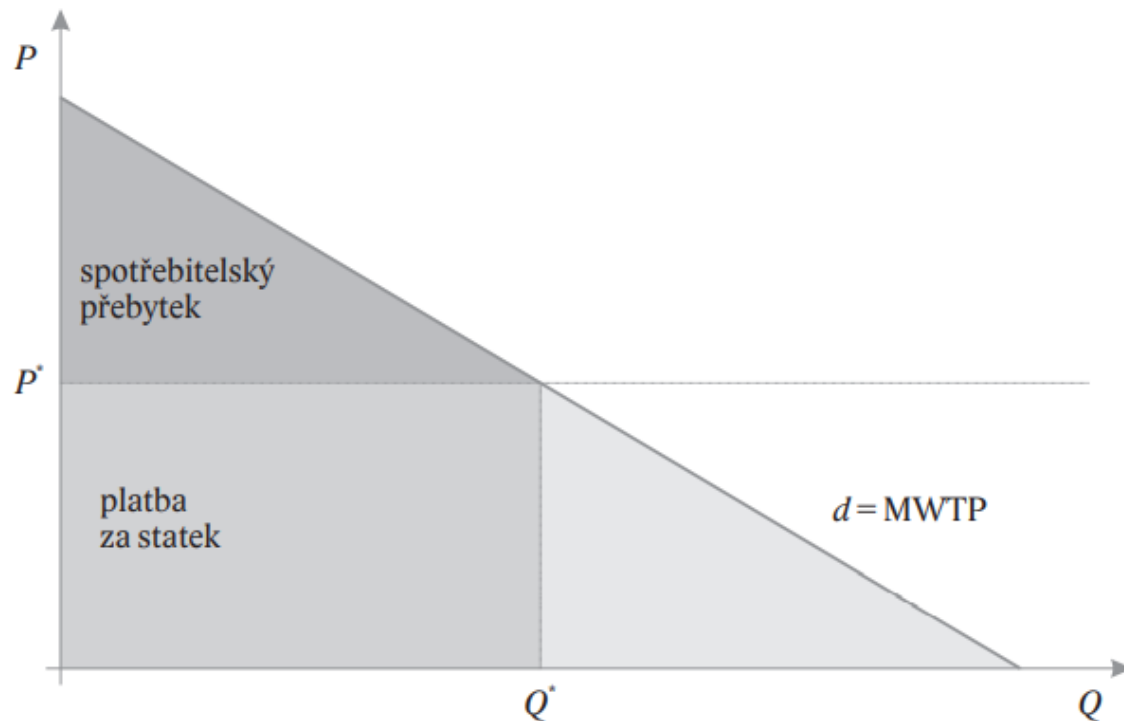
Je ochota platit za daný statek

=

spotřebitelský přebytek

+

platba za statek

Zdroj: Tietenberg, 2010

Peněžní ocenění ŽP

– Co oceňujeme

- přírodní zdroje
 - poškození životního prostředí
 - environmentální přínosy, užitky
 - ekologické náklady
 - externality
 - hodnota života
- Cílem ekonomů je vyjádřit tyto hodnoty v peněžních jednotkách → ekonomická analýza → podklad pro rozhodování, posouzení efektivnosti, přínosů vynaložených prostředků,...

Nástroje politik životního prostředí

- **Regulace znečištění životního prostředí**
- **Podle formy stimulace:**
 - Nástroje pozitivní stimulace
 - Nástroje negativní stimulace
- **Podle způsobu působení:**
 - **Administrativní (normativní) – neumožňují volbu**
 - **Ekonomické – umožňují volbu**
 - **Ostatní**
 - informační nástroje, vzdělávací, výchovné a osvětové nástroje, dobrovolné nástroje, institucionální nástroje, koncepční nástroje, územní plánování, věda a výzkum

Ekonomické nástroje

- Umožnění volby pro ekonomický subjekt
- Využití cenového mechanismu k regulaci ekonomických aktivit
 - stanovení ceny – př. poplatky
 - stanovení množství – př. obchodovatelné emisní povolenky
- **Typy ekonomických nástrojů:**
 - Daně a poplatky
 - Subvence a dotace
 - Obchodovatelná emisní povolení
 - Zálohové systémy

Daně a poplatky

Internalizace externalit

= přenesení externích nákladů zpět na jejich původce

= internalizace **negativních externalit**

■ Daně

- fiskální funkce – obvykle příjmem rozpočtu
- ekologické daně, spotřební daně

■ Zvláštní poplatky

- environmentální a fiskální funkce – obvykle příjmem zvláštního fondu
- př. poplatky za překročení emisních limitů, poplatky za vypouštění odpadních vod

■ Správní a uživatelské poplatky

- Pokrytí nákladů za využívání environmentální služby
- př. platby za komunální odpad, platba za odběr povrchové vody

■ Úhrady (příspěvky, odvody)

- pokrytí nákladů za možnost využívání environmentální služby
- př. odvody na jaderný účet

Možnosti využití vybraných daní, poplatků

- Příjem veřejného rozpočtu, využití k libovolným účelům
- Příjem veřejného rozpočtu, využití ke specifickým účelům
 - ke kompenzaci poškozených
 - ke zvýšení sociálních dávek
 - ke kompenzaci zdaněného průmyslového sektoru
 - k investicím do ochrany životního prostředí
- Daňové příjmy nahrazeny příjmy jiných daní = **ekologická daňová reforma**
 - přesunutí daňové zátěže z práce a kapitálu (daně z příjmu) na zdanění ŽP, 2 cíle: snížení znečištění ŽP, podpora zaměstnanosti a investic

Subvence a dotace

= internalizace **pozitivních externalit**

- Vládní výdaje na ŽP (investiční a neinvestiční výdaje, zelené nakupování,...)
- Dotace (přímé podpory, úhrada úroků, záruky na úvěry, zvýhodněné půjčky)
- Daňové zvýhodnění
- Financování institucí (státní správa, samospráva, nevládní organizace)

Dotace a subvence

Výhody

- Pozitivní environmentální dopady
- Nákladově efektivní
- Zvýšení konkurenceschopnosti podporovaných odvětví
- Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných odvětvích
- Jednoduchá implementace
- Pozitivní přijetí

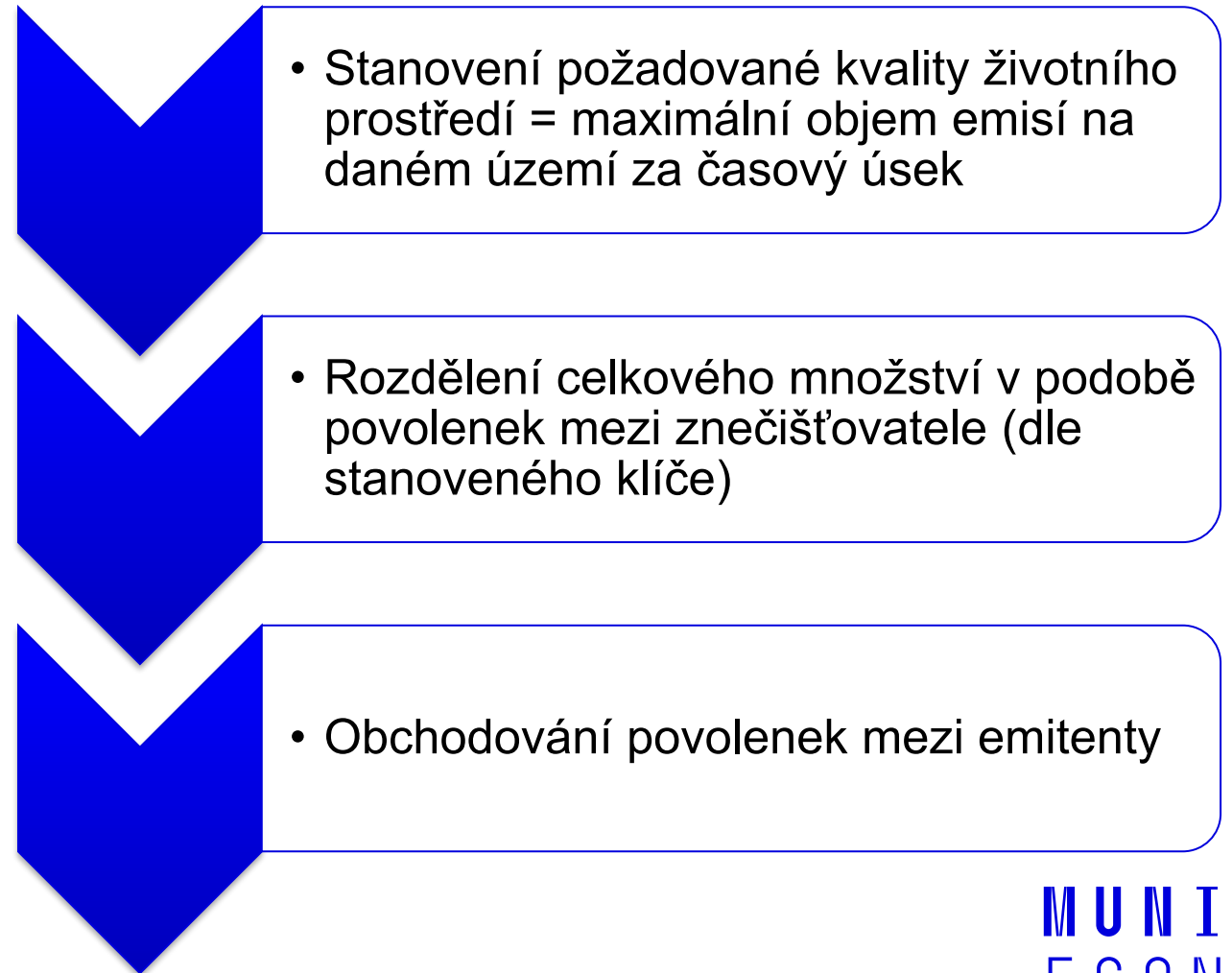
Nevýhody

- Řada dotačních schémat s protichůdnými efekty (zemědělství) – perverzní dotace
- Selektivní efekt
- Narušení hospodářské soutěže
- Administrativní zatížení

Obchodovatelná povolení

- přímá regulace množství určité znečišťující látky či využití přírodního zdroje
- př. evropský systém obchodování s emisemi CO₂

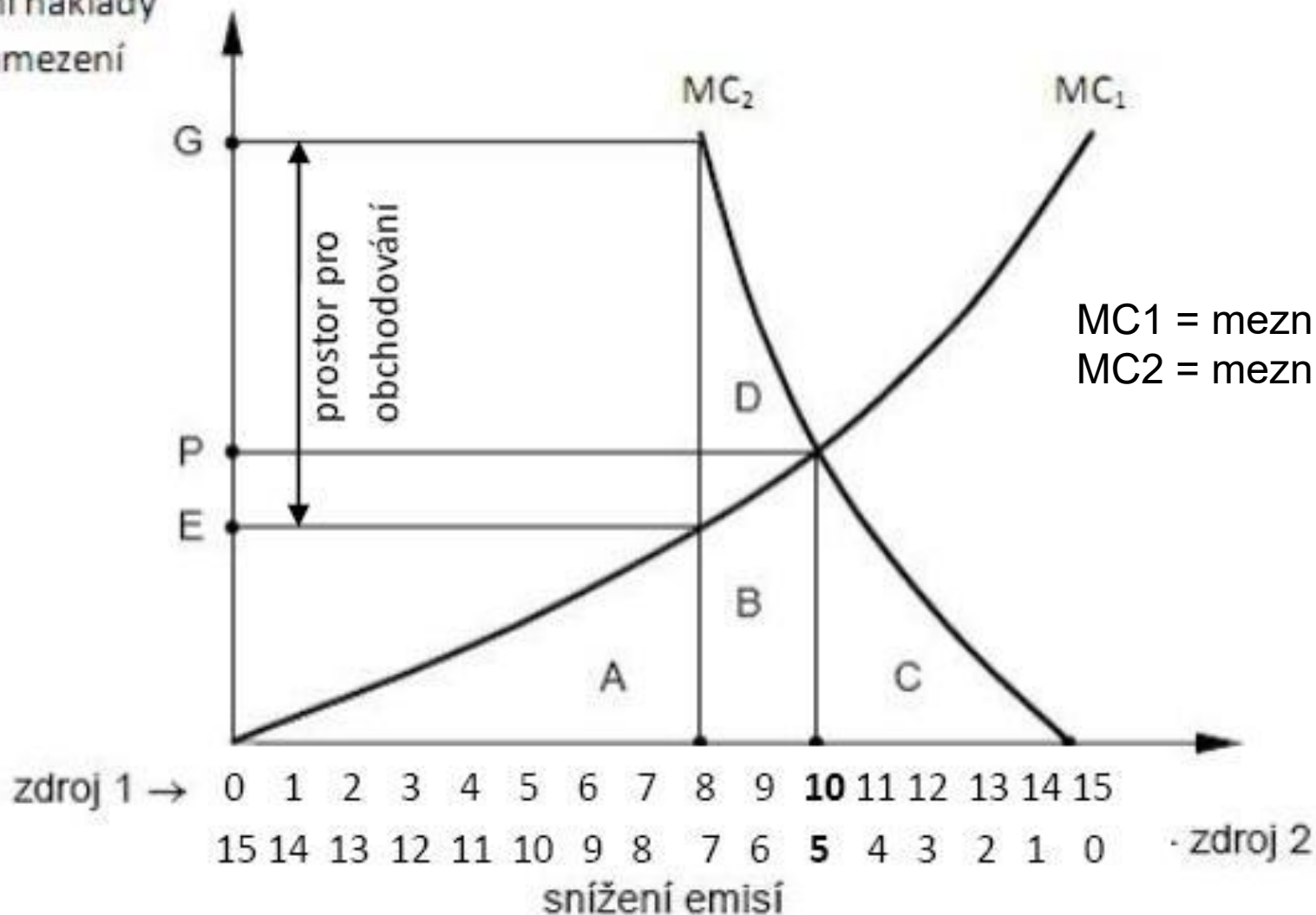
Princip fungování

Princip fungování emisních povolenek

Mechanismus úspory nákladů

mezní náklady
na zamezení

Zálohové systémy (depozitně refundační systémy)

- cílem omezení produkce odpadů: nápoje, baterie, palety, ...)

Podmínky fungování

- Hustá síť odběrných míst
- Kvalitní logistika vrácených výrobků
- Optimální rozmístění zpracovatelských závodů
- Zajištění odbytu recyklovaných materiálů
- Energetická nenáročnost recyklace

Výhody: návratnost, předcházení odpadů, omezení znečištění

Nevýhody: selektivnost, nákladová náročnost zavedení a provozu, riziko přesunu znečištění

Výhody a nevýhody ekonomických nástrojů

Nástroj	Praktické příklady	Výhody	Nevýhody
Poplatky za znečištění a daně	<ul style="list-style-type: none"> - emisní poplatky (například za znečištění ovzduší) - poplatky za vypouštění odpadních vod - poplatky za pevné odpady - poplatky za ukládání kalů 	<ul style="list-style-type: none"> - stimulují nové technologie - jsou vhodné, když se škoda na jednotku znečištění málo mění se změnou rozsahu znečištění 	<ul style="list-style-type: none"> - potenciálně rozsáhlé distribuční efekty - nejisté environmentální efekty - vyžaduje rozsáhlý a důkladný monitoring emisí a imisí
Daně a poplatky ze vstupů či výstupů zemědělského/ průmyslového procesu	<ul style="list-style-type: none"> - daň na olovo v benzínu - uhlíková daň - daň z hnojiv - daň na pesticidy - daň z použití surovin - poplatky za odběr/užití vody - daně za CFC 	<ul style="list-style-type: none"> - administrativně jednoduché - nevyžadují údaje monitoringu - zvyšují příjmy veřejných rozpočtů - účinné a účelné, pokud je mnoho zdrojů a škoda na jednotku znečištění se málo mění se změnou množství znečištění 	<ul style="list-style-type: none"> - často velmi slabé propojení na znečištění - nejisté environmentální efekty
Dotace a jiné podpory	<ul style="list-style-type: none"> - municipální čistírny odpadních vod - využití půd zemědělci - průmyslové znečištění 	<ul style="list-style-type: none"> - politicky populární (mezi politiky i příjemci) 	<ul style="list-style-type: none"> - vysoké nároky na veřejné rozpočty - mohou stimulovat nadměrnou aktivitu - nejisté výsledky
Systémy zpětného výkupu (deposit-refund systémy)	<ul style="list-style-type: none"> - baterie s obsahem olova a kyselin - láhve na nápoje - vraky automobilů 	<ul style="list-style-type: none"> - stimulují recyklaci - snižují tvorbu odpadů 	<ul style="list-style-type: none"> - potenciálně vysoké transakční náklady - produkt musí být znovupoužitelný či recyklovatelný
Obchodovatelné emisní povolenky	<ul style="list-style-type: none"> - emisní - odtokové - přístup k lovu na otevřeném moři 	<ul style="list-style-type: none"> - vytváří limity znečištění (či lovu) - účinné a účelné, když se škoda ze znečištění významně mění se změnou množství znečištění - vytváří pobídky k technologické změně 	<ul style="list-style-type: none"> - potenciálně vysoké transakční náklady - požadavek na vyšší variaci mezních nákladů na zamezení

Environmentální daně v ČR

- Zdanění energetických produktů a elektřiny od r. 2008
- **Spotřební daně**
 - Daň z pevných paliv
 - Daň ze zemního plynu
 - Daň z elektřiny
 - Daň z minerálních olejů

Environmentální aspekty daní v ČR

– spotřební daně

- Snížená spotřební daň na biopaliva

– DPH

- Snížená sazba DPH - zpracování komunálního odpadu k dalšímu využití; druhotné suroviny

– daně z příjmů

- Uplatnění výdajů 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství
- Osvobození příjmů z provozu **malých** vodních elektráren, větrných elektráren, solárních a geotermálních zdrojů energie a zařízení na výrobu bioplynu

Environmentální aspekty daní v ČR

– daně z nemovitostí

- Větší daňové zatížení – zastavěné plochy, stavební pozemky
- Osvobození od daně – např. pozemky území zvláště chráněných podle předpisů o ochraně přírody a krajiny; pozemky, kde se nachází krajinné prvky (stromořadí, meze, mokřady,...)

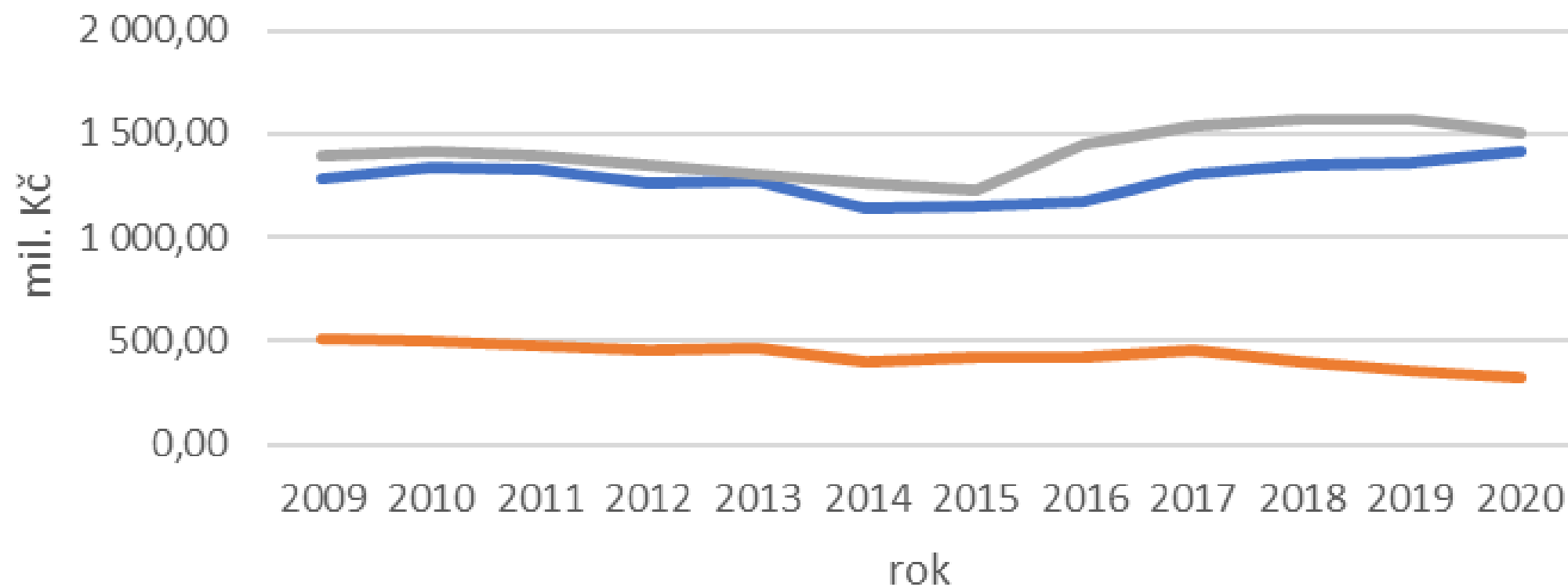
– daně silniční

- Osvobození od daně: vozidla HD, vozidla na elektrický pohon, hybridní pohon

– daně darovací

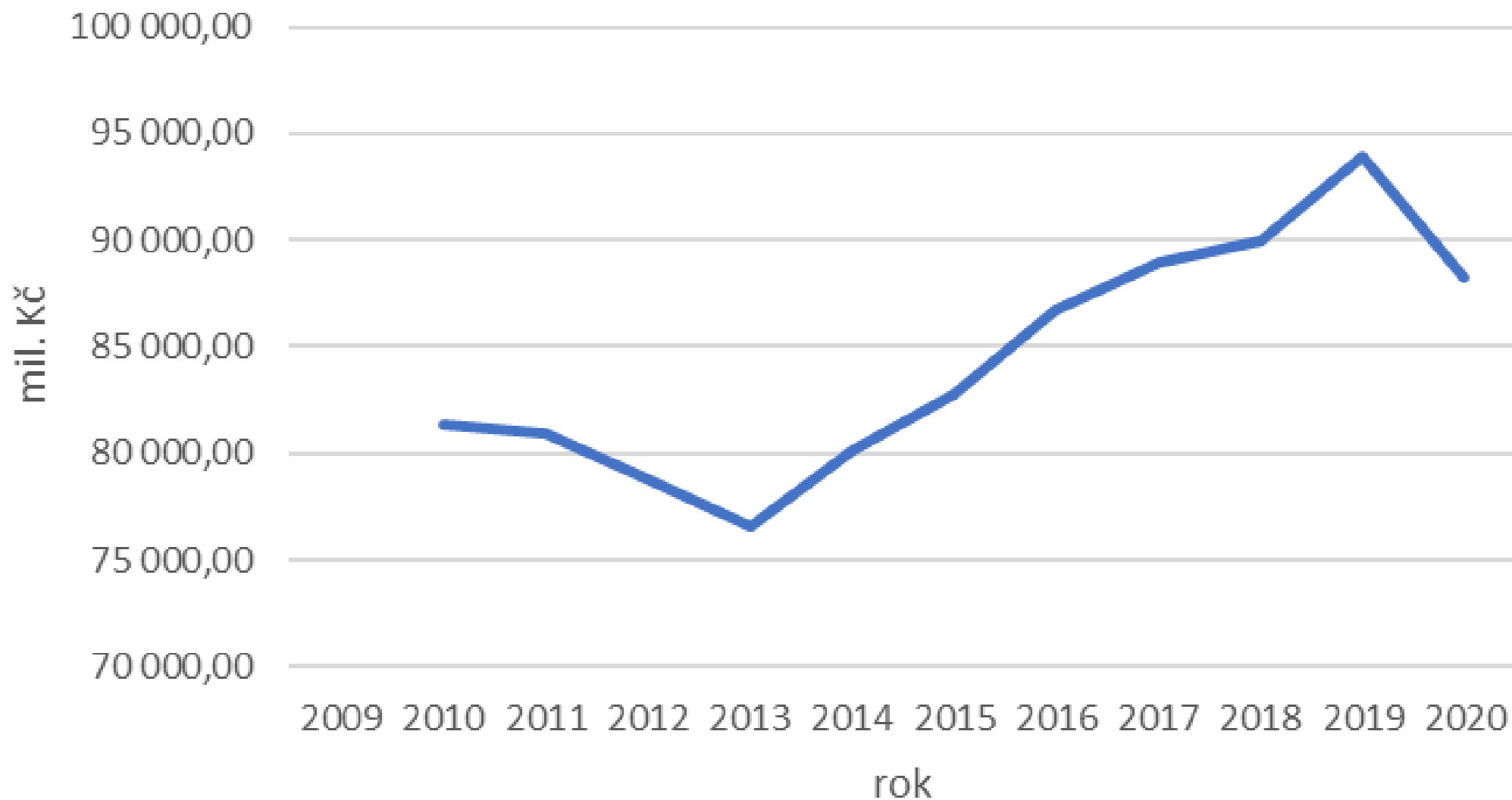
- Možnost odečtení hodnoty daru od základu daně (dobročinné účely, vč. ekologických)

Výnosy daní

- dan ze zemního plynu a některých dalších plynů
- daň z pevných paliv
- daň z elektriny

Výnos daně z minerálních olejů

Environmentální poplatky v ČR

v oblasti ochrany ovzduší

- poplatek za znečišťování ovzduší
- poplatky za výrobu a dovoz regulovaných látek a výrobků, které je obsahují (freony)

v oblasti ochrany vod

- platba za odebrané množství podzemní vody
- poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových
- poplatek za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních
- platba k úhradě správy vodních toků a správy povodí

v oblasti ochrany horninového prostředí

- úhrada z dobývacího prostoru
- úhrada z vydobytých nerostů na výhradních ložiskách nebo vyhrazených nerostů po jejich úpravě a zušlechtní

v oblasti ochrany půdního fondu

- odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu
- poplatek za odnětí dle lesního zákona

v oblasti odpadového a obalového hospodářství

- poplatky za uložení odpadů
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- poplatek na podporu sběru, zpracování, využití a odstranění vybraných autovraků
- registrační a evidenční poplatek dle zákona o obalech

Příklad: Poplatek za znečištění ovzduší

- Poplatníkem provozovatel stacionárního zdroje dle přílohy č. 2 zákona č. 201/2012 Sb.
- Zpoplatnění: TZL, SO₂, NO_x, VOC
- Správa poplatků: krajský úřad
- Ohlašování: Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (ISPOP), Integrovaný registr znečištění (IRZ)
- Výnos z poplatků:
 - Do r. 2016 SFŽP
 - Od r. 2017 65 % SFŽP, 25 % kraj, 10 % státní rozpočet

Sektory ekonomiky dle přílohy č. 2

- Energetika – spalování paliv
- Tepelné zpracování odpadu, nakládání s odpady a odpadními vodami
- Energetika - ostatní
- Výroba a zpracování kovu a plastu
- Zpracování nerostných surovin
- Chemický průmysl
- Potravinářský, dřevozpracující a ostatní průmysl
- Chovy hospodářských zvířat
- Použití organických rozpouštědel
- Nakládání s benzinem
- Ostatní zdroje

Sazby poplatků za znečišťování (Kč/t)

	2013 až 2016	2017	2018	2019	2020	2021 a dále
TZL	4200	6300	8400	10500	12600	14700
SO ₂	1350	2100	2800	3500	4200	4900
NO _x	1100	1700	2200	2800	3300	3900
VOC	2700	4200	5600	7000	8400	9800

Koeficienty úrovně emisí podle dosahovaných emisních koncentrací

50 - 60 %	> 60 - 70 %	> 70 - 80 %	> 80 - 90 %	> 90 %
0,2	0,4	0,6	0,8	1

Financování politik ŽP

Financování ochrany životního prostředí

- Výdaje na životní prostředí
 - posuzování úrovně péče o ŽP
 - úroveň ekonomického rozvoje země
- prevence škod na ŽP
- odstranění škod na ŽP
- těžce sledovatelné

Zdroj: cenia.cz

Klasifikace výdajů na ŽP

- Podle oblastí ochrany životního prostředí
 - klasifikace CEPA 2000 (Classification of Environmental Protection Activities), vypracovaná Statistický úřad Evropského společenství (Eurostat).
- Podle zdrojů financování
 - soukromé a veřejné zdroje
 - výdaje neziskového a ziskového sektoru
 - zahraniční (mezinárodní) a vnitrostátní zdroje
- Podle druhů výdajů
 - investiční, neinvestiční

Klasifikace CEPA 2000

Kategorie	Popis činností spadajících do dané kategorie
Ochrana vody	Odvádění a čištění odpadních vod, kalů; prevence znečišťování vody; odvádění a čištění odpadních vod; úprava drobných vodních toků
Ochrana ovzduší	Programy zateplování a úspor energie; odstraňování tuhých a plyných emisí; změna technologií vytápění; opatření ke snižování produkce skleníkových plynů; změny výrobních technologií za účelem odstranění emisí; monitoring ochrany ovzduší; ostatní činnosti k ochraně ovzduší
Nakládání s odpady	Sběr a zpracování druhotných surovin; sběr a svoz nebezpečných komunálních a ostatních odpadů; využívání a zneškodňování odpadů; monitoring nakládání s odpady; ostatní nakládání s odpady
Ochrana půdy a podzemní vody	Protiporézní ochrana; ochrana půdy a podzemní vody proti znečištění infiltrací; dekontaminace půd a čištění spodní vody; monitoring půdy a podzemní vody; předcházení a sanace zasolení půd; ostatní ochrana půdy a spodní vody
Ochrana biodiverzity a krajiny	Celospolečenské funkce lesů; revitalizace říčních systémů; ochrana druhů a stanovišť; chráněné části přírody; rekultivace půdy v důsledku těžební a důlní činnosti; protierozní, protilavinová a protipožární ochrana; péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň; ostatní činnosti k ochraně přírody a krajiny
Redukce působení fyzikálních faktorů	Konstrukce a uplatnění protihlukových zařízení; protiradonová opatření; monitoring k zajišťování úrovně fyzikálních faktorů; ostatní činnosti k redukci fyzikálních vlivů
Správa v ochraně ŽP	Ústřední státní správa v ochraně ŽP; ostatní orgány státní správy v ochraně ŽP; ostatní správa v ekologii
Výzkum a vývoj	Výzkum a vývoj
Ostatní činnosti v ekologii	Mezinárodní spolupráce v oblasti ŽP; ekologická výchova a osvěta; ekologické programy v dopravě; ekologické záležitosti a programy

Výdaje podle zdrojů financování

Soukromý sektor

- podnikatelské subjekty, NNO, domácnosti, občané

Veřejný sektor

- státní rozpočet, rozpočty organizací veřejného sektoru (včetně obcí, krajů)

Neziskový sektor

- ústřední a místní vládní instituce, organizační složky a příspěvkové organizace, NNO

Ziskový sektor

- podnikatelské subjekty, státní podniky

Zahraniční (mezinárodní) zdroje

- fondy EU, Fondy EHP a Norska, mezinárodní finanční instituce

Vnitrostátní zdroje

- státní rozpočet, SFŽP, územní rozpočty

Výdaje podle druhů

– Investiční

- pořízení kapitálových statků = pořízení DHM
- př. Výstavba čističky OV, investice do odsiřovacích zařízení

– Neinvestiční

- běžné, provozní výdaje
- mzdy, spotřeba materiálu, energie, opravy udržování
- výdaje na služby zahrnující prevenci, zmírnění, odstranění znečištění či další degradace životního prostředí

Zdroj: ekolist.cz

Zdroj: krnap.cz

Výdaje na ochranu ŽP v ČR

2 instituce:

– ČSÚ

- výběrové šetření, ziskový i neziskový sektor, obce pouze nad 500 ob.
- výsledky na www.czso.cz
- výsledky publikovány: [Statistická ročenka životního prostředí](#), [Zpráva o životním prostředí v ČR](#)

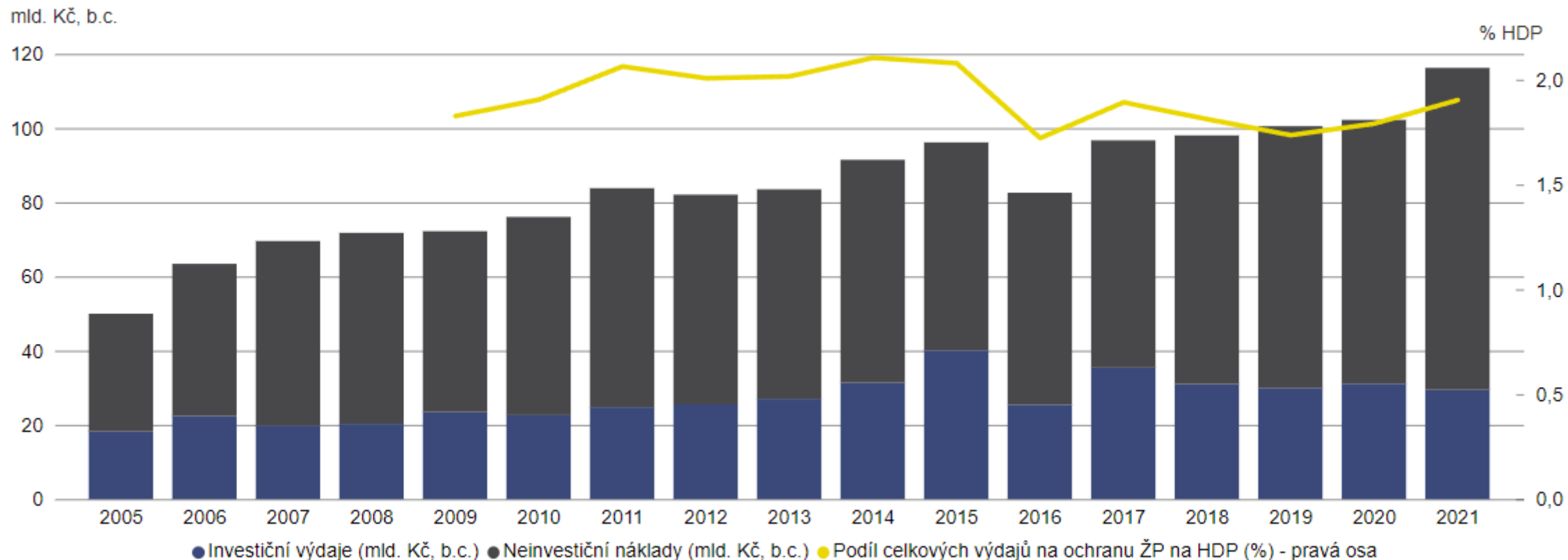
– Ministerstvo financí

- pouze veřejné rozpočty, všechny výdaje
- výsledky na [MONITOR státní pokladny](#), dříve [ÚFIS web](#), [ARIS web](#)
- souhrnné údaje, statistky, publikace: www.cenia.cz

**Ministerstvo financí
České republiky**

Celkové výdaje na ochranu životního prostředí v ČR [mld. Kč, % HDP, b.c.], 2005–2021

Podíl celkových výdajů na ŽP na HDP 1,9 % 2021

Zdroj ČSÚ, Cenia

Veřejné zdroje financování ŽP v ČR

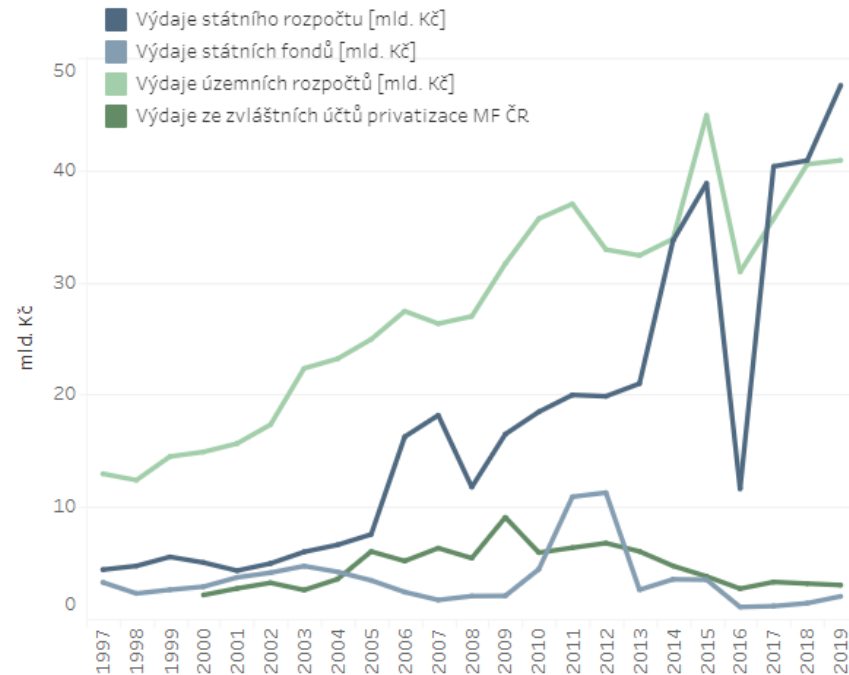
– Zdroje financování:

- rozpočtové příjmy rezortu v rámci státního rozpočtu
- prostředky Státního fondu životního prostředí; Státního zemědělského intervenčního fondu
- územní rozpočty (obce, kraje)
- příspěvky mezinárodních organizací aj.

– Příjemci prostředků:

- Ministerstvo životního prostředí ČR
- ostatní ministerstva
- územní odbory ministerstva životního prostředí
- Státní fond životního prostředí
- Státní zemědělský intervenční fond
- Česká inspekce životního prostředí
- referáty životního prostředí krajů
- odbory životního prostředí měst
- Ostatní – NNO, veřejné instituce (VŠ)

Výdaje z veřejných rozpočtů v ČR dle zdrojů financování

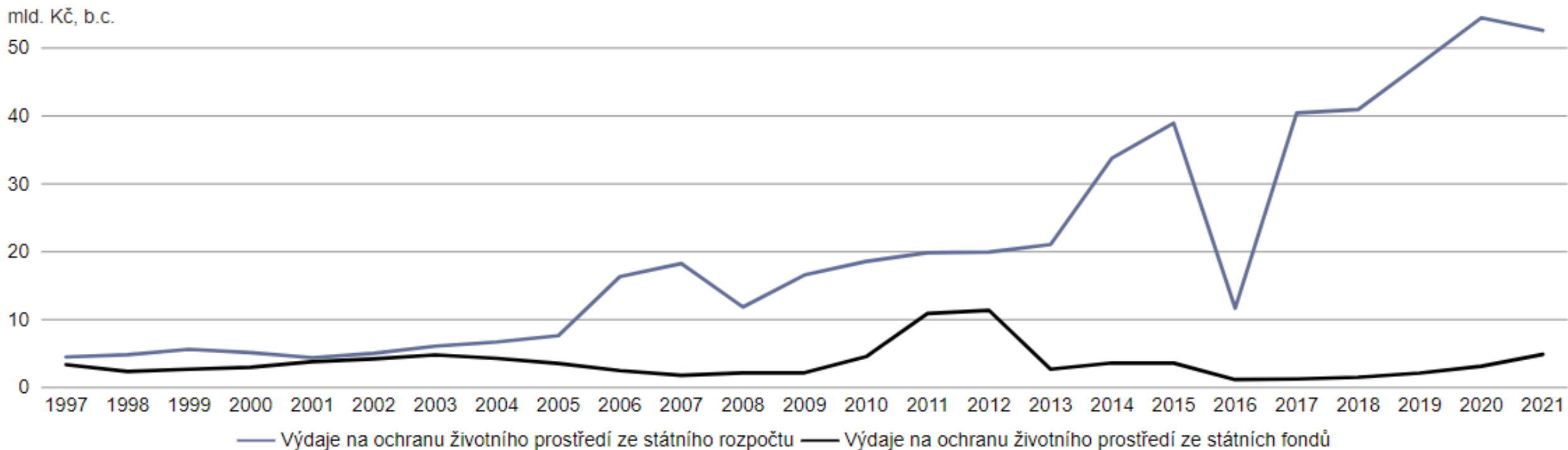

* FNM ČR byl k 1. 1. 2006 zrušen. Jeho kompetence a prostředky vynakládané k odstranění starých ekologických škod nyní spravuje Ministerstvo financí. Výrazné zvýšení výdajů státního rozpočtu mezi roky 2005 a 2006 bylo způsobeno zapojením finančních prostředků z evropských fondů. Část veřejných výdajů územních rozpočtů na životní prostředí může představovat duplicity výdajů z centrálních zdrojů.

autor: MF ČR

Rok	Výdaje státního rozpočtu [mld. Kč]	Výdaje státních fondů [mld. Kč]	Výdaje územních rozpočtů [mld. Kč]	Výdaje ze zvláštních účtů privatizace M..
2000	5,04	2,88	14,89	2,14
2001	4,31	3,71	15,63	2,73
2002	4,95	4,13	17,31	3,23
2003	5,99	4,72	21,12	2,59
2004	6,61	4,20	23,15	3,56
2005	7,55	3,45	24,90	6,02
2006	16,25	2,41	27,41	5,17
2007	18,17	1,70	26,50	6,33
2008	11,76	2,05	26,98	5,43
2009	16,48	2,07	31,68	9,07
2010	18,47	4,44	35,70	5,92
2011	19,98	10,90	37,01	6,36
2012	19,86	11,27	32,94	6,77
2013	20,99	2,61	32,41	6,03
2014	33,73	3,54	33,89	4,74
2015	38,85	3,51	44,92	3,80
2016	11,60	1,07	30,94	2,71
2017	40,35	1,15	35,68	3,30
2018	40,87	1,41	40,54	3,16
2019	47,57	2,03	40,89	3,03

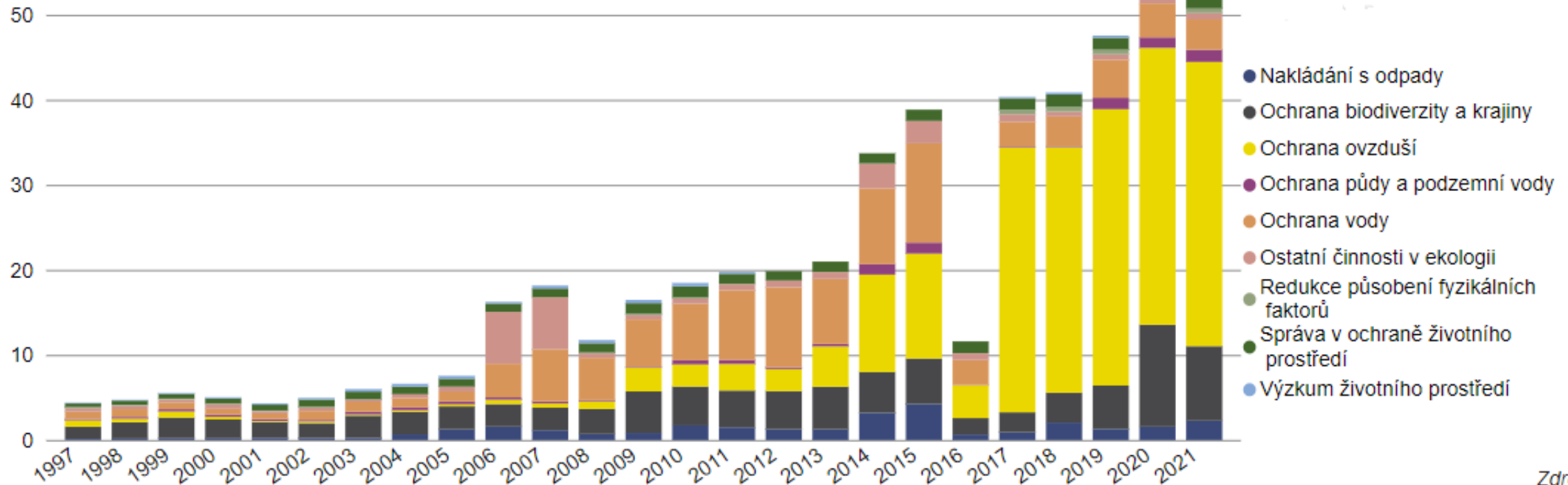
Veřejné výdaje na ochranu životního prostředí z centrálních zdrojů

Zdroj dat: MF

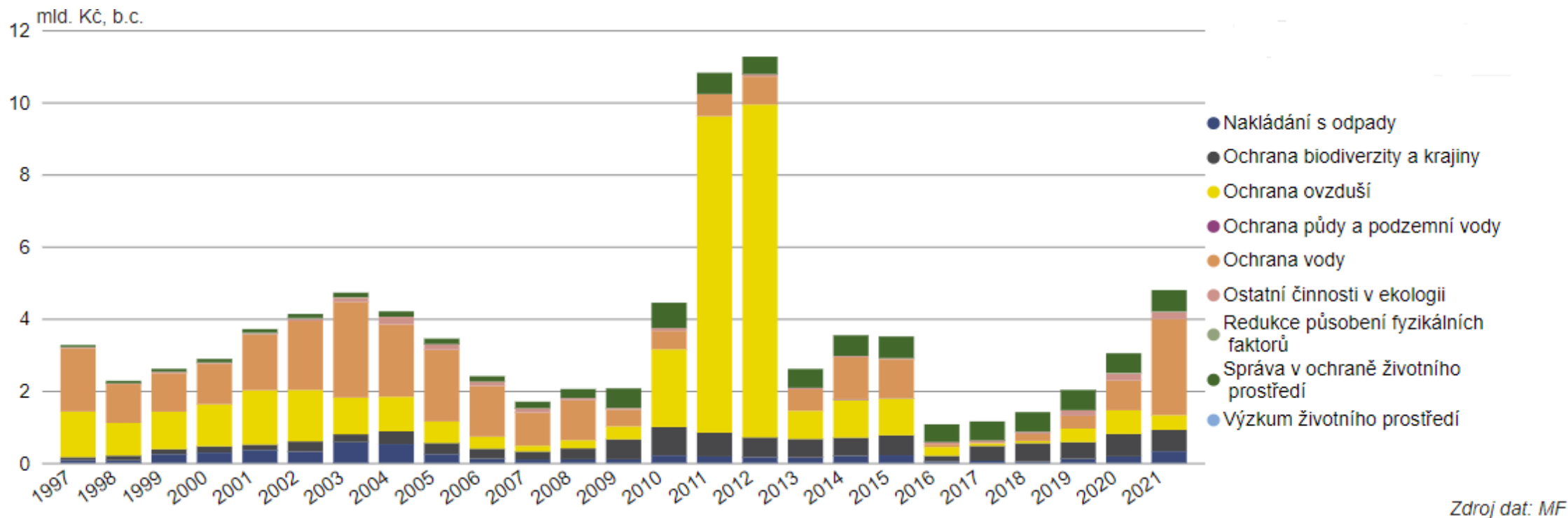
Veřejné výdaje na ochranu životního prostředí ze státního rozpočtu dle programového zaměření

mld. Kč, b.c.

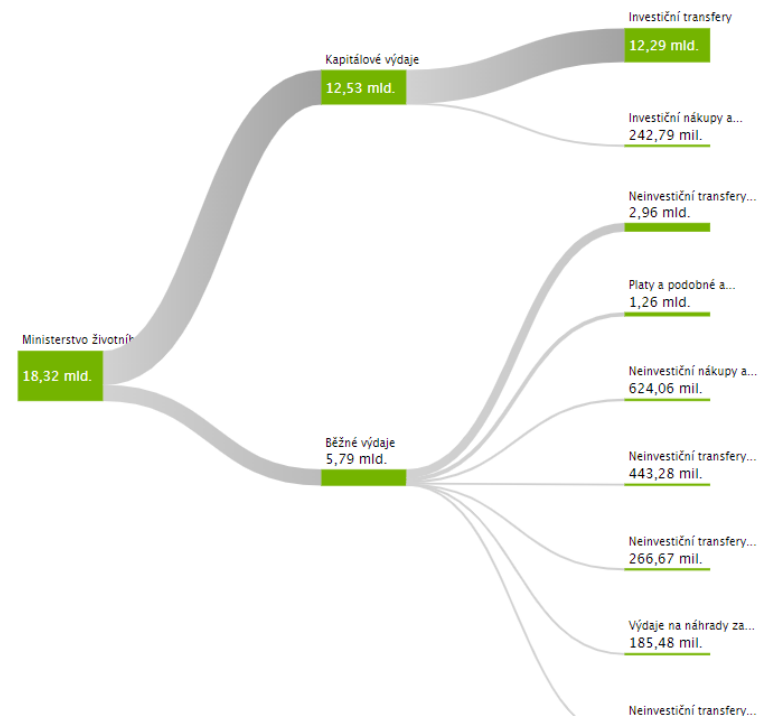
Zdroj dat: MF

Veřejné výdaje na ochranu životního prostředí ze státních fondů dle programového zaměření

Státní rozpočet

- nejvýznamnějším centrálním zdrojem veřejných výdajů na ochranu životního prostředí
- dotace, návratné finanční výpomoci
- především kapitola 315 – Ministerstvo životního prostředí

- Finanční zdroj pro podporu realizace opatření vedoucích k ochraně a zlepšování stavu životního prostředí v jeho jednotlivých složkách (= investice do životního prostředí)
- Základní ekonomický nástroj státní politiky životního prostředí
- Správcem fondu MŽP
- Finanční podpora především formou dotace a půjčky
- Příjmy nejsou součástí státního rozpočtu!
- **Příjmy:**
 - platby za využívání, znečišťování nebo poškozování jednotlivých složek životního prostředí
 - splátky poskytnutých půjček a jejich úroků
 - pokuty za porušení předpisů k ochraně životního prostředí
 - dotace ze státního rozpočtu

Největší příjmy Státního fondu životního prostředí z poplatků, 2021

- 1) Poplatky za odpady (510,6 mil. Kč)
- 2) Odběry podzemní vody (celkem 353,6 mil. Kč)
- 3) Zábor zemědělské a lesní půdy (240,7 mil. Kč)
- 4) Znečišťování ovzduší (213,5 mil. Kč)
- 5) Vypouštění odpadních vod do vod povrchových (235,5 mil. Kč),
- 6) Podpora sběru, zpracování, využití a odstranění vybraných autovraků (108 mil. Kč)
- 7) Pokuty a finanční postihy (41,7 mil. Kč)
- 8) Obaly (17,4 mil. Kč)

www.vakinfo.cz

Finanční podpora Státního fondu životního prostředí

Národní program Životní prostředí

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ
PROSTŘEDÍ

– Národní programy

– [Národní program životní prostředí](#)

– Administrace [OP Životní prostředí \(2021-2027\)](#)

– zprostředkující subjekt (řídící orgán MŽP)

– Půjčky na kofinancování podpořených projektů

– Administrace programu [Nová zelená úsporám](#)

– Finanční prostředky z prodeje emisních povolenek

– Administrace finančních mechanismů Norska (2014-2021) (tzv. [Norské fondy](#))

– program Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu

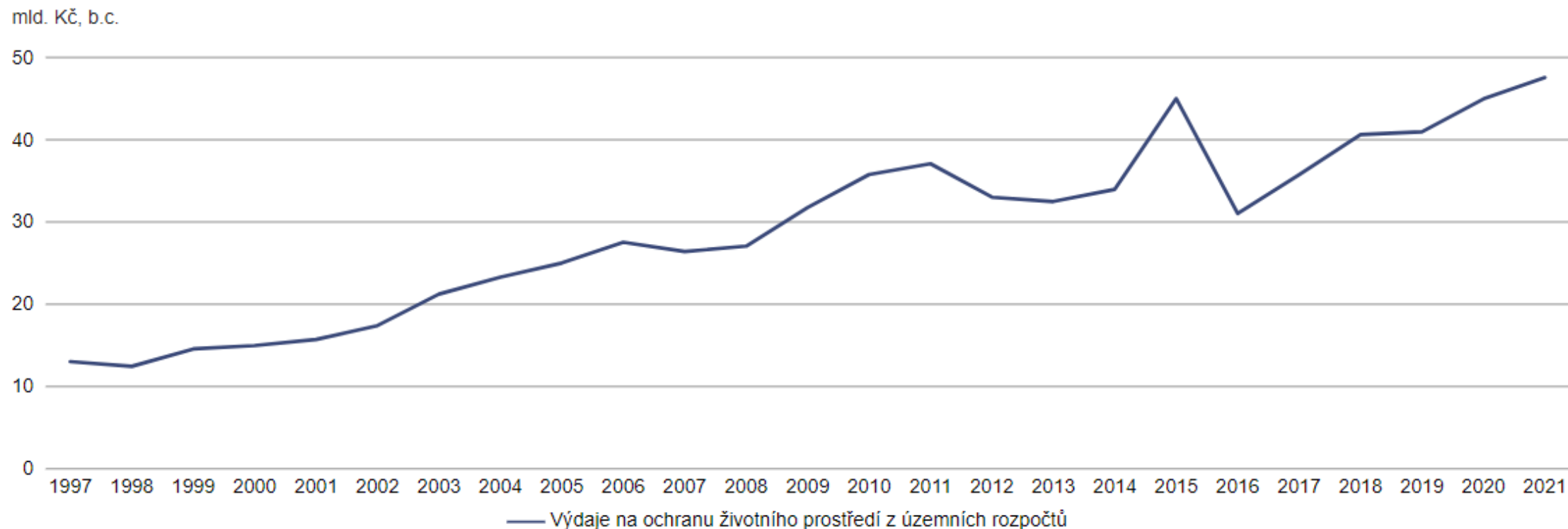
MUNI
ECON

Veřejné výdaje z územních rozpočtů

- Financování průběžných akcí na základě kompetencí obcí a krajů
- Prioritní oblasti ochrany ŽP dle alokace finančních prostředků:
 - 1) Ochrana vod
 - 2) Nakládání s odpady
 - 3) Ochrana biodiverzity a krajiny
 - 4) Ochrana ovzduší

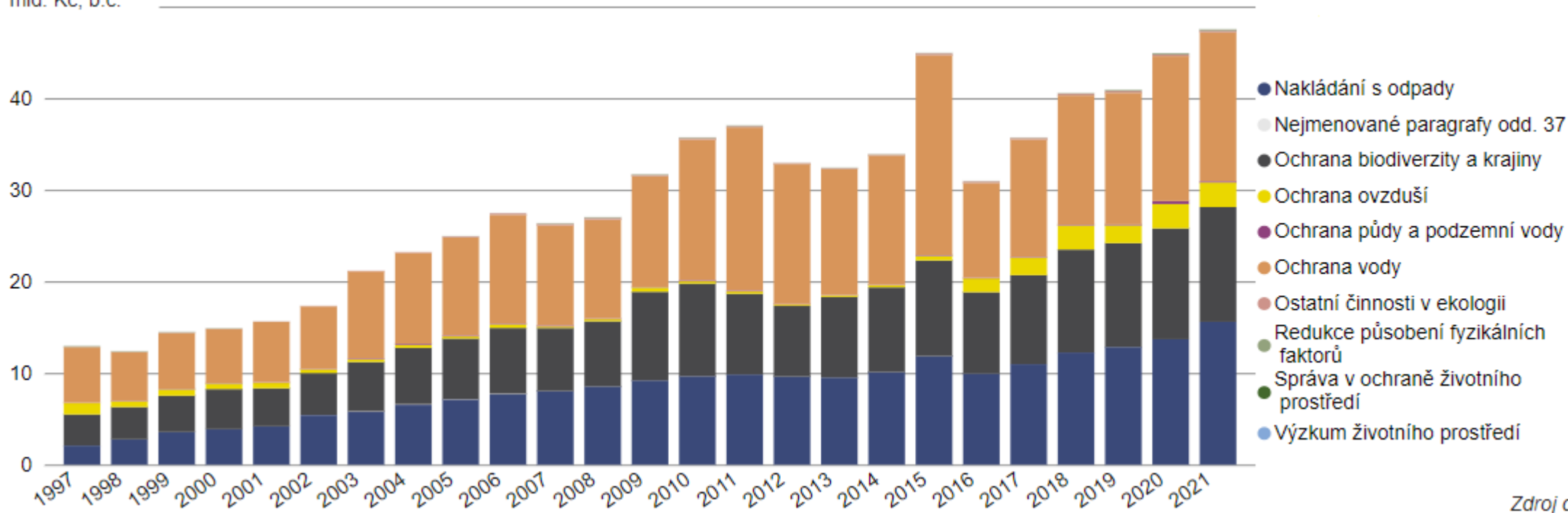

Veřejné výdaje na ochranu životního prostředí z územních rozpočtů

Veřejné výdaje na ochranu životního prostředí z územních rozpočtů dle programového zaměření

mld. Kč, b.c.

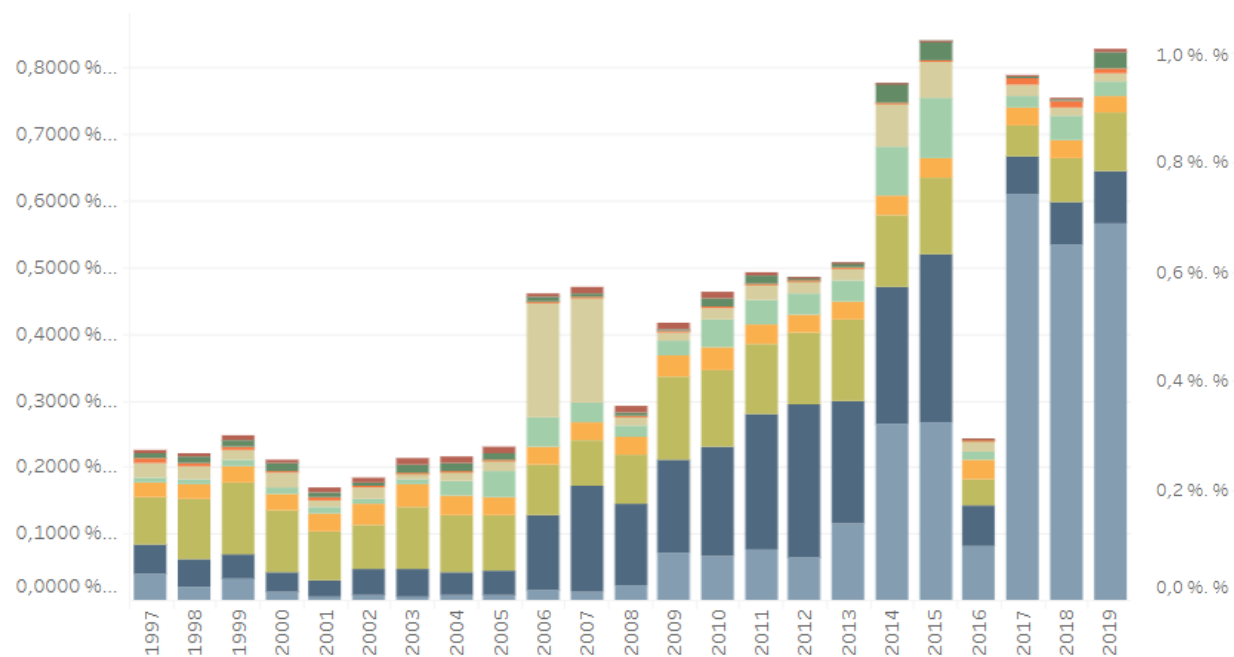

Zdroj dat: MF

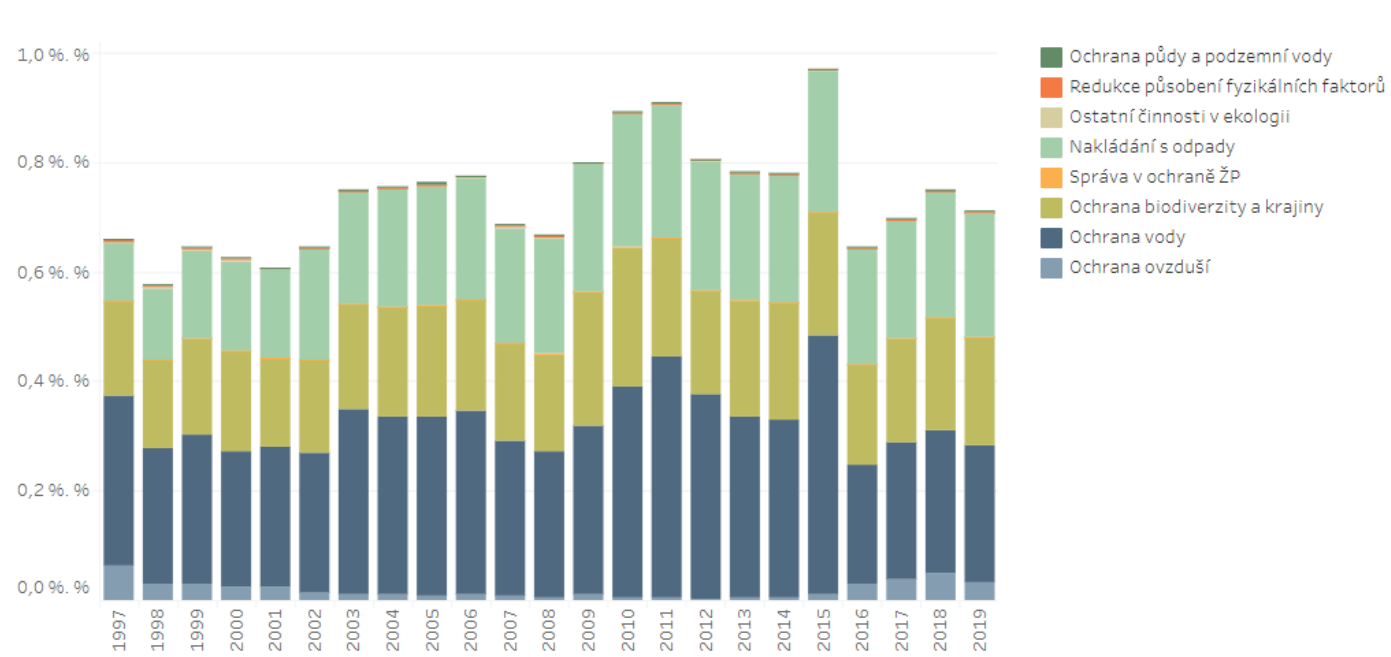
Zdroj: Cenia

Veřejné výdaje na ochranu životního prostředí v ČR dle programového zaměření [mld. Kč, b.c.], 2000–2020

Ze státního rozpočtu

Z územních rozpočtů

EU zdroje financování ŽP v ČR

- OP Životní prostředí, Integrovaný regionální operační program (IROP)
 - Strukturální fondy EU – Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond
 - Fond soudržnosti
 - ➡ Evropské strukturální a investiční fondy (tzv. ESI fondy)
- Speciální tematické finanční mechanismy
 - např. Uhelná platforma, Fond pro spravedlivou transformaci, Big Green Deal atd.
- Program LIFE
 - finanční nástroj EU pro životní prostředí a klima
- Evropská investiční banka
 - Velké infrastrukturní projekty
- Program rozvoje venkova
 - obnova, zachování a zlepšení přírodních ekosystémů závislých na zemědělství
 - podpory, které přispívají ke zlepšení životního prostředí
 - financování: Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (ESI fondy)

OP Životní prostředí 2021 - 2027

Celkový rozpočet pro ČR - 2,4 mld. € = cca 62,4 mld. Kč

**12,2 mld.
Kč**

Energetické
úspory

7 mld. Kč

Obnovitelné
zdroje energie

**10,2 mld.
Kč**

Adaptace na
změnu klimatu

**14,1 mld.
Kč**

Vodovody a
kanalizace

7,1 mld. Kč

Oběhové
hospodářství

**10,6 mld.
Kč**

Příroda a
znečištění

OP Životní prostředí 2021 - 2027

- alokace 2,4 mld. €
- **Oblasti podpory:**
 - Opatření v oblasti energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů
 - Energie z obnovitelných zdrojů
 - Adaptace na změnu klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům
 - Přístup k vodě a udržitelné hospodaření s vodou
 - Přejít na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje
 - Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury

Realizované projekty OPŽP

Dotaceeu.cz

Statistiky a analýzy > Mapa projektů

Mapa projektů

Hledat název, město, registrační číslo, NUTS

Životní prostředí a klimatické změny

2014-2020

Vyberte kraj

Výše dotace

[Rozšířený filtr](#) [Zrušit filtr](#) [Filtrovat](#)

Řadit podle:

Zobrazení: 12697

Zobrazit pouze dokončené

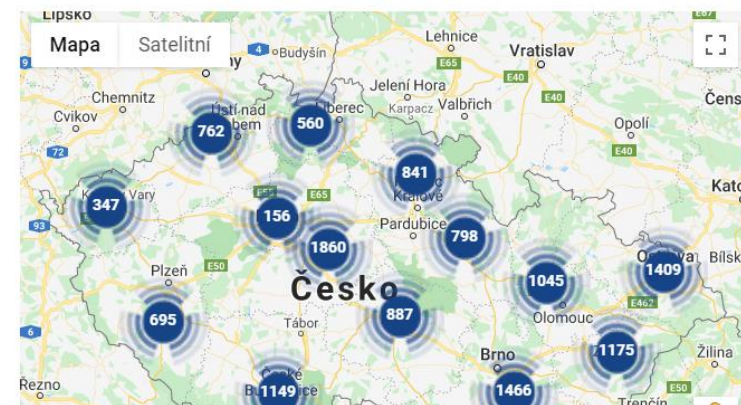
OP ŽP V realizaci 2014-2020

Pořízení strojního zařízení na třídění textilního a oděvního odpadu

OP ŽP V realizaci 2014-2020

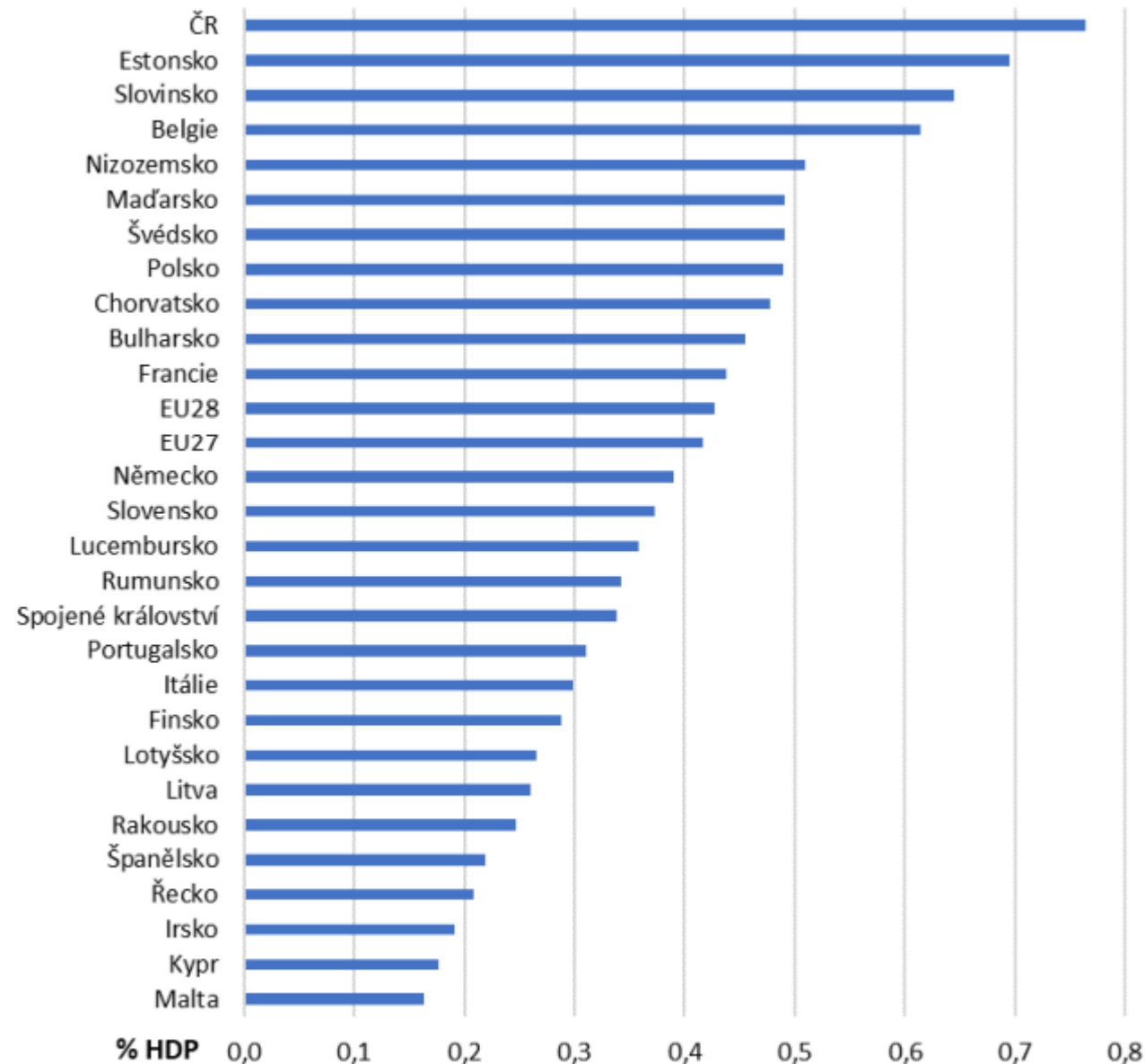
Výsadba zeleně v extravilánu Police nad Metují - lokalita Pláchy a lokalita Klůček

Ostatní zahraniční zdroje financování ŽP

- Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru a Norska
- Program švýcarsko-české spolupráce
 - životní prostředí a infrastruktura
- nadnárodní a celosvětové zdroje
 - OECD
 - Interreg Central Europe (projekty výzkum a rozvoj, strategie atd.)

Celkové investice do ŽP v kontextu EU, % HDP, b.c., 2018

Zdroje

- SLAVÍKOVÁ, Lenka, VEJCHODSKÁ, Eliška, SLAVÍK, Jan. *Ekonomie životního prostředí – teorie a politika*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-87197-45-5.
- KAPROVÁ, Kateřina. *Environmentální poplatky a daně v České republice a ostatních zemích EU*. Praha: Cenia, c2009. ISBN 978-80-85087-81-9.
- SOUKOPOVÁ, Jana. *Ekonomika životního prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5644-2.
- MŽP, 2020. Zpráva o životním prostředí ČR. Dostupné zde: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/05/Zprava_o_ZP_CR_2020_CZ.pdf
- MŽP, 2020. Statistická ročenka životního prostředí ČR. Dostupná zde: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/01/Statisticka_Rocenka_ZP_CR-2020.pdf
- Envimetr.cz